

Inkoop en contractmanagement

Navigatieadres: De Zaale, Eindhoven
Postbus 513, 5600 MB Eindhoven
www.tue.nl

Kenmerk: 2018/1705844

Datum : 1 juni 2018

Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2018-2020

Inhoudsopgave

Titel	1	Inleiding	3
Actieplan Maatschappelijk	1.1	De Technische Universiteit Eindhoven	3
Verantwoord Inkopen 2018-2020	1.2	Wat is Maatschappelijk Verantwoord Inkopen?	3
	2	Visie en doelstellingen	4
	2.1	Duurzaamheidsvisie TU/e	4
	2.2	Doelstellingen MVI	4
	2.3	Inkoopproces en MVI	5
	2.4	Organisatie	5
	2.5	Wat staan we nu?	6
	3	MVI in de praktijk	7
	3.1	Stap 1: Impactanalyse en speerpunten	7
	3.1.1	Checklist People	8
	3.1.2	Checklist Planet	9
	3.1.3	Checklist Profit	12
	3.2	Stap 2: Draagvlak en goedkeuring	12
	3.3	Stap 3: Invulling en uitvoering inkooptrajecten	13
	3.4	Stap 4: Evaluatie en monitoring	13
		Bijlage: Onderliggende documentatie	14
		Bijlage: Speerpunten 2018	15

1 Inleiding

Om aan te geven dat de Technische Universiteit Eindhoven (TU/e) actief aan slag wil met Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) heeft de universiteit op 14 december 2017 het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen ondertekend.

MVI kan een concrete bijdrage leveren aan de duurzame beleidsdoelen- en ambities van de TU/e. Voorliggend actieplan geeft richting aan hoe we MVI op de TU/e kunnen inrichten en borgen.

1.1 De Technische Universiteit Eindhoven

De Technische Universiteit Eindhoven (TU/e) profileert zich als een internationaal vooraanstaande, in engineering, science & technology gespecialiseerde universiteit. Met onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie draagt de TU/e bij aan:

- Science for society: de oplossing van grote maatschappelijke vraagstukken en de groei van welvaart en welzijn door de focus op de Strategic Area's Energy, Health en Smart Mobility;
- Science for industry: de ontwikkeling van technologische innovaties in samenwerking met het bedrijfsleven;
- Science for science: de vooruitgang van de technische wetenschappen door excellentie op belangrijke onderzoekszwaartepunten en vernieuwing van het onderwijs.

De TU/e profileert zich als de universiteit waar innovatie begint: *'Where innovation starts'*.

1.2 Wat is Maatschappelijk Verantwoord Inkopen?

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) betekent dat bij de inkoop van producten, diensten en werken de effecten op people (mensen), planet (planeet/milieu) en profit/prosperity (winst/welvaart) worden meegenomen. Deze balans is nodig om de wereld leefbaar te houden voor de generaties na ons.

Inkoop kan een verschil maken! Alles wat wordt ingekocht heeft effect op het milieu en op de maatschappij. Maatschappelijk Verantwoord Inkopen richt zich op de hele productie- / leveranciersketen.

2 Visie en doelstellingen

2.1 Duurzaamheidsvisie TU/e

Duurzaamheid is verweven in het profiel van de Technische Universiteit Eindhoven. Het is de taak van de universiteit om de nieuwe generatie ingenieurs, ontwerpers en onderzoekers voor te bereiden op de toekomst waarbij deze generatie een belangrijke en vernieuwende bijdrage aan de maatschappij kan leveren. De visie van de TU/e op het gebied van duurzaamheid is:

“De TU/e profileert zich als vernieuwende en innovatieve technische universiteit door onderzoek en onderwijs in haar drie Strategic Areas zichtbaar te maken in integrale projecten in en rond de eigen gebouwen en op de campus. Het motto van de TU/e is ‘practice what you teach’ en dat heeft positieve effecten op de aantrekkelijkheid van de universiteit voor bijvoorbeeld studenten.”

Duurzaamheidsspeerpunten TU/e

De TU/e heeft haar duurzaamheidsambities vastgelegd in het duurzaamheidsrapport ‘Naar de City of Tomorrow’. Het duurzaamheidsrapport heeft een looptijd van tien jaar en heeft betrekking op de periode 2012 tot en met 2022. De TU/e richt zich met haar duurzaamheidsambities op vier belangrijke speerpunten:

- Duurzaamheid in onderwijs;
- Duurzaam onderzoek;
- Naar een duurzame en energie neutrale campus;
- Synergie tussen onderwijs, onderzoek en campus.

Op al deze gebieden zijn een aantal kansen benoemd om duurzaamheid in de dagelijkse gang van zaken in te bedden. Zo is de TU/e klimaatneutraal sinds 2015. Nu is de universiteit op weg naar 50% energieneutraal in 2030. De beleidsdocumenten met betrekking tot duurzaamheid zijn weergegeven in de bijlage onderliggende documentatie.

2.2 Doelstellingen MVI

De TU/e heeft een Inkoopbeleid dat is vastgesteld door het College van Bestuur. In dit inkoopbeleid wordt het inkoopproces inzichtelijk en transparant gemaakt door doelstellingen, uitgangspunten en kaders te schetsen waarbinnen inkoop binnen de TU/e plaatsvindt. De doelstellingen van de TU/e zijn hierbij leidend, het inkoopbeleid ondersteunt deze doelstellingen zoveel mogelijk. Een van de 5 doelstellingen in het TU/e Inkoopbeleid heeft betrekking op Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. In het Inkoopbeleid staat hierover vermeldt:

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI)

De TU/e is zich bewust van haar rol als publiek maatschappelijke organisatie en geeft hieraan vorm in de uitgangspunten en keuzes die zij in haar inkoopproces maakt.

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen kan een concrete bijdrage leveren aan de duurzame beleidsdoelen- en ambities van de TU/e. Hiertoe wordt in alle fasen van het inkoopproces actief gezocht naar kansen op duurzame, innovatieve oplossingen, zo mogelijk in samenspraak met het bedrijfsleven. De TU/e verwacht nadrukkelijk een bijdrage van haar leveranciers bij het bereiken van haar duurzame doelstellingen.

MVI is een onderwerp dat in elk inkoopproces ter sprake moet komen. Daarbij is het van belang om steeds een balans te vinden tussen alle inkoopfactoren. De eisen en wensen op het gebied

van MVI moeten technisch en financieel haalbaar zijn en marktpartijen moeten hieraan invulling kunnen geven. De TU/e kiest voor een aanpak per project of groep van soortgelijke projecten. Gezien de diversiteit in inkooppakketten bij de TU/e is de overtuiging dat een generieke doelstelling niet gaat passen voor alle projecten en met een toegespitste aanpak meer resultaat bereikt kan worden.

2.3 Inkoopproces en MVI

Om doelstellingen op het gebied van MVI te bereiken is het van belang dat marktpartijen vanuit de inkoopvraag worden aanmoedigd en uitgenodigd tot het leveren van duurzame en innovatieve producten en diensten. Dit vraagt om een innovatief inkoopproces en andere inkooptechnieken dan alleen het hanteren van minimumeisen. De TU/e beoogt de effectiviteit van MVI te vergroten door onder andere:

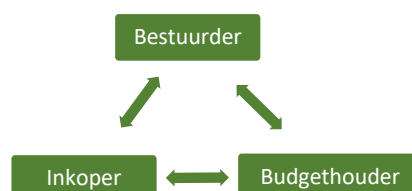
- Aan te besteden op basis van ambities. Het vertalen van beleidsmatige uitgangspunten en wensen naar concrete doelstellingen voor inkooptrajecten.
- Meer gebruik te maken van de dialoog met de markt. Deze dialoog kan al ver voor de aanbesteding plaatsvinden door budgethouder én inkoper gezamenlijk. De dialoog kan ook plaatsvinden gedurende de aanbestedingsprocedure via bijvoorbeeld de concurrentiegerichte dialoog.
- Meer gebruik te maken van gunningscriteria of selectiecriteria op het gebied van MVI. Hierdoor kunnen bedrijven zich onderscheiden.
- Vaker uit te gaan van de levensduurkosten van een product of dienst in plaats van alleen de aanschafprijs.
- Vaker te kiezen voor een functionele uitvraag. Hierbij worden functie en/of het doel omschreven in plaats van een uitgebreide technische omschrijving van het te leveren product, dienst of werk.
- De wijze van toetsing van geleverde diensten, goederen en werken op het nakomen van duurzaamheidsbeloftes uit offertes vaker in contractmanagement op te nemen.

2.4 Organisatie

De TU/e heeft een gecoördineerd inkoopmodel. Dat betekent dat inkoop bij de TU/e een gezamenlijke verantwoordelijkheid is: Centraal beleid en sturing, decentrale beslissers en bestellers, waarbij:

Budgethouder	→ inhoudelijk verantwoordelijk
Inkoop	→ verantwoordelijk voor het inkoopproces en de procedure

Het is dan ook van belang om als bestuurder, inkoper en budgethouder samen op te trekken om resultaten op het gebied van MVI te bereiken en de plannen te borgen in de organisatie.

De coördinatie van het actieplan MVI is hierbij belegd bij het Hoofd Inkoop & contractmanagement. De TU/e kent een Stuurgroep Duurzaamheid, waarvan het College van Bestuur de voorzitter is. Hierin zijn belangrijke stakeholders uit bedrijfsvoering en onderwijs, de Greenoffice en duurzaamheidsadviseurs vertegenwoordigd. In deze Stuurgroep wordt het duurzaamheidsbeleid van de TU/e vastgesteld. In de Regiegroep duurzaamheid worden kansen op duurzaamheidsgebied gezocht en wordt het voorbereidende werk gedaan waarna besluitvorming kan plaatsvinden door de Stuurgroep Duurzaamheid.

2.5 Wat staan we nu?

De afgelopen jaren is er al behoorlijk wat aandacht besteed aan MVI. De aanpak was echter nog gefragmenteerd en het is nu tijd om een volgende stap te maken. In onderstaand overzicht zijn een aantal voorbeelden genoemd van wat de afgelopen jaren is bereikt.

Algemeen

- Duurzaamheidsdoelstellingen- / ambities zijn geïntegreerd in het Inkoopbeleid.
- Er is geïnvesteerd in kennis op gebied van MVI
- Het UPI-MVI-groeimodel wordt gehanteerd sinds medio 2017.

TU/e-campus:

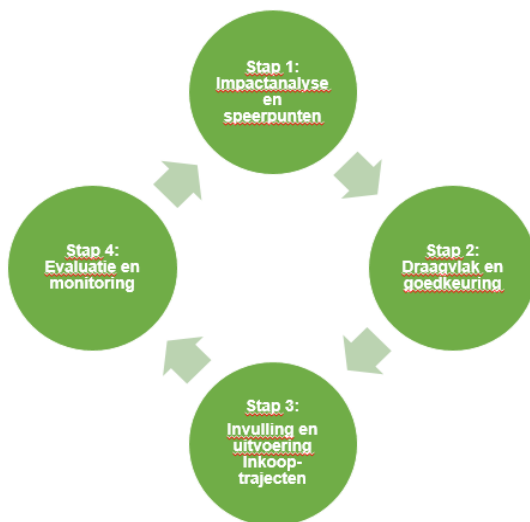
- Klimaatneutraal sinds 2015
- Gebouwen duurzaam renoveren of bouwen: Gebouw Flux gasloos, Gebouw Atlas BREEAM-NL Outstanding (BREEAM Award winner 2017, Education and Health).
- Bestaande panden verduurzamen: zonnepanelen, warmte koude opslag, duurzame pompen, LED verlichting, dubbel glas.
- Energiebesparingsstand koffieautomaten
- Koffie 100% duurzaam
- Verkoop duurzame producten (met duurzaamheidscertificaat)
- 100% milieuvriendelijk papier (met duurzaamheidscertificaat zoals Ecolabel en FSC)
- Gebruik van 100% biologische schoonmaakmiddelen.
- Composteren groenafval uit terreinonderhoud
- Gescheiden inzameling van groenafval in de keukens van de bedrijfsrestaurants met als doel composteren.
- Gescheiden inzameling in een aantal gebouwen van papier, plastic, organisch afval en bickers.
- Elektronische afval wordt aangeboden aan een stichting of wordt geretourneerd aan de leverancier met als doel hergebruik/ recycling.
- Circulair kantoormeubilair in gebouw Atlas.
- Ander vervoer dan de auto wordt gestimuleerd door bijvoorbeeld invoering betaald parkeren en mogelijkheid van inzet keuzemodel arbeidsvoorwaarden voor aanschaf E-bike
- Mogelijkheid tot huur elektrische auto's vanaf 1 september 2018.

3 MVI in de praktijk

Hoe gaan we er nu voor zorgen dat MVI ook daadwerkelijk wordt toegepast in onze inkooptrajecten, op een manier dat er een bijdrage wordt geleverd aan onze duurzaamheidsambities?

De TU/e wil MVI in de praktijk brengen door middel van onderstaand stappenplan:

- Stap 1 : Impactanalyse en speerpunten
- Stap 2 : Draagvlak en goedkeuring
- Stap 3 : Invulling en uitvoering inkooptrajecten
- Stap 4 : Evaluatie en monitoring

3.1 Step 1: Impactanalyse en speerpunten

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen is een breed begrip, dat niet voor elk inkooppakket of bij elke inkoopopdracht op dezelfde wijze kan worden toegepast. Ook is niet met elk inkooppakket dezelfde impact te bereiken en zijn de mogelijkheden van marktpartijen niet op elk gebied gelijk. Om een optimaal resultaat te bereiken zal maatwerk gezocht moeten worden. Grote inkooptrajecten (bijvoorbeeld de renovatie van een gebouw of belangrijke facilitaire dienstverlening zoals schoonmaak of catering) zullen afzonderlijk worden gezien. Kleinere of gelijksoortige inkooptrajecten zullen als groep (cluster) worden bekeken.

Inkoop hanteert een aanbestedingskalender waarin de te verwachten inkooptrajecten voor de komende twee jaar zijn aangegeven. Deze aanbestedingskalender is doorlopend en wordt voortdurend geactualiseerd. Minimaal elk half jaar zal een impactanalyse uitgevoerd worden, waarbij de belangrijkste inkooptrajecten (afzonderlijk of in clusters) uit de aanbestedingskalender worden bekeken aan de hand van het volgende schema.

	People	Planet	Profit
High impact			
Middle impact			
Low impact			

Op deze wijze wordt per inkooptraject (of cluster) bepaald waarop moet worden ingezet om een optimaal resultaat te bereiken. Uit de resultaten van de impactanalyse en met behulp van de checklists People, Planet en Profit worden kansen gedefinieerd en de speerpunten voor de komende periode bepaald.

De impactanalyse en het definiëren van kansen en speerpunten wordt uitgevoerd door Inkoop, de Regiegroep duurzaamheid en de betreffende projectleiders/budgethouders.

Onderstaand enkele beknopte voorbeelden.

Voorbeeld 1: Meubilair

Planet- High impact: Bij de inkoop van meubilair is de impact op het gebied van Planet mogelijk groot. Er zijn veel grondstoffen en productiecapaciteiten nodig. Marktpartijen hebben de laatste jaren veel stappen gemaakt op het gebied van circulariteit en cradle to cradle.

People - Low impact: Meubilair is een levering, er zijn geen of weinig mensen bij de TU/e aanwezig om diensten uit te voeren. Wel worden veel mensen ingezet in de productie bij de leverancier en bij installatie en aflevering.

Profit - Low impact: Meubilair is geen risico-categorie op het gebied van Internationale Sociale Voorwaarden. Productie vindt veelal in Europa plaats, waar sociale voorwaarden min of meer geborgd zijn.

Conclusie: Met selectie- en gunningscriteria zwaar inzetten op de mogelijkheden uit de checklist Planet.

Voorbeeld 2: Schoonmaak

Planet- Middle impact: Er wordt geen product gemaakt. Wel zijn er mogelijkheden in het gebruik van de middelen en in vervoersbewegingen.

People- High impact: Het betreft dienstverlening in een categorie die kansen biedt voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en deels onsite bij de TU/e.

Profit- Low impact: Geen risico-categorie op het gebied van Internationale Sociale Voorwaarden.

Conclusie: Met selectie- en gunningscriteria inzetten op SROI en in iets mindere mate op de mogelijkheden binnen de checklist Planet.

Daarnaast wordt, onafhankelijk van de impactanalyse, bij alle wat grotere inkooptrajecten uit de aanbestedingskalender als minimumeis de aanwezigheid van een duurzaamheidsbeleid gesteld en worden, indien aanwezig en mogelijk, de minimumeisen van Pianoo gevolgd.

3.1.1 Checklist People

Binnen het aandachtsgebied People gaat het om het een plaats geven van social return bij inkoopopdrachten.

Social return on Investment (SROI)

Social return on Investment gaat over het creëren van extra banen, werkervaringsplekken of stageplekken voor mensen met een afstand tot de markt. Dit kunnen mensen zijn die al voor langere tijd werkloos zijn, mensen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn of (jonge) mensen met een handicap. Het op deze manier beschikbaar stellen van banen zorgt ervoor dat de beoogde doelgroep naar beste vermogen kan participeren in de arbeidsmarkt en er gebruik wordt gemaakt van extra productiviteit die anders onaangetaast zou blijven.

Toepassing in inkooptrajecten:

- Een bepaald percentage van de opdrachtsom moet worden besteed aan de bovenstaande thema's. Dit kan als verplichting of als gunningscriterium worden opgenomen.
- De leverancier maakt gebruik van sociale werkplaatsen of bedrijven die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben in haar eigen bedrijfsvoering of in haar keten, zoals bij haar toeleveranciers of onderaannemers.

De werkwijze moet gestandaardiseerd zijn om tijdens de aanbesteding zo min mogelijk belasting op te leveren voor zowel de TU/e als de marktpartijen. Daarom wordt zo veel als mogelijk aangesloten bij de werkwijze van de arbeidsmarktregio Zuid Oost Brabant (hetgeen overigens niet veel afwijkt van wat elders in het land wordt gebruikt). Het gebruik maken van dit model zorgt voor uniformiteit en herkenbaarheid bij marktpartijen en reduceert zo extra effort.

Het model houdt in dat een percentage van de opdrachtsom als social return verplichting in een contracteis bij de aanbesteding wordt opgelegd. Hierbij wordt de social return verplichting dus omgezet wordt naar een concreet geldbedrag (percentage x opdrachtsom). De opdrachtnemer is verplicht om naar rato van de social return verplichting mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in te zetten.

Door gebruik te maken van de impactanalyse wordt per inkooptraject het specifieke social return percentage vastgesteld. Hieronder een weergave.

	Verplichting	Toelichting	Voorbeelden van mogelijk relevante inkooppakketten
High impact	>5%	Opdrachten met een hoge opdrachtwaarde, hoge arbeidsfactor en hoge relevantie.	Nieuwbouw, renovatie, facilitaire diensten, terreinonderhoud.
Middle impact	2-5%	Opdrachten met een hoge opdrachtwaarde, lagere arbeidsfactor en lagere relevantie.	ICT, meubilair, service van warme drankenautomaten, gebouwenonderhoud.
Low impact	0-1%	Opdrachten met een lagere arbeidsfactor en een lage of geen relevantie.	Levering van producten, wetenschappelijke apparatuur, inhuur externen.

3.1.2 Checklist Planet

Binnen het aandachtsgebied planet zijn een aantal thema's welke zinvol kunnen zijn voor een bepaald onderwerp. De mate waarin een thema wordt opgenomen in een inkooptraject hangt af van de impactanalyse en de resultaten van een markt oriëntatie. Het is ook mogelijk dat voor een bepaald onderwerp aspecten uit meerdere thema's zinvol zijn.

Biobased inkopen

Bij biobased inkopen worden producten ingekocht die geheel of gedeeltelijk van hernieuwbare grondstoffen zijn gemaakt. Het gebruik van fossiele grondstoffen wordt teruggedrongen, waardoor de transitie naar een low carbon economie wordt ondersteund.

Toepassing in inkooptrajecten:

- biobased (geheel of als percentage) opnemen als selectie- of gunningscriterium.

Circulair inkopen

Bij circulair inkopen wordt het (her)gebruik van producten en diensten gestimuleerd om zo de transitie naar een circulaire economie te bevorderen. Een definitie is: “de inzet van het inkoopinstrument om productie en (her)gebruik van circulaire producten en diensten te stimuleren en daarmee het aanjagen van de circulaire economie.” In de circulaire economie bestaat afval niet. Verspilling van grondstoffen wordt tegengegaan door de herbruikbaarheid van producten en materialen te maximaliseren en waarde-vernietiging te minimaliseren. Het circulair inkopen omvat de hele economie: van het moment van winnen van de grondstoffen tot het moment waarop de grondstof weer wordt hergebruikt. De essentie van circulair inkopen is dat de inkoper borgt dat producten en diensten ingekocht worden die zo ontworpen zijn dat er zo veel mogelijk hernieuwbare en duurzaam geproduceerde grondstoffen zijn gebruikt, die duurzaam gebruikt gaan worden en die vervolgens herbruikbaar zijn of te recyclen zijn tot nieuwe grondstof. Circulair inkopen vraagt om een meer functionele kijk op de behoefte, waarbij het voornamelijk gaat om de prestatie en er anders wordt gekeken naar het begrip 'eigendom'. Nieuwe verdienmodellen hebben hierin een plaats, zoals het aanbieden van een product als dienst en het maken van afspraken over koop en terugkoop. Daarnaast kan er gedacht worden aan maatregelen om de levensduur van producten te verlengen (bijvoorbeeld deze repareerbaar en renoveerbaar maken) en het tegen gaan van verspilling.

Toepassing in inkooptrajecten:

- De mate van circulariteit van producten en diensten opnemen als selectie- of gunningscriterium. Wel is van belang helder te omschrijven wat in een bepaald geval onder circulariteit wordt verstaan.
- Aanbesteden op basis van levenscycluskosten.

Klimaatbewust inkopen

In het klimaatakkoord van Parijs (2015) spraken 195 landen af de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de 2 graden. Dit vereist een spoedige omslag in onder meer onze energievoorziening, ons mobiliteitssysteem, onze industrie en ons materiaalgebruik. Het vergt van elke organisatie en sector dat het stappen maakt richting een klimaat neutrale bedrijfsvoering. Door klimaatbewust in te kopen kan een aanzienlijke vermindering van de uitstoot van broeikasgassen worden bereikt in de eigen organisatie en bij anderen. Tevens kan via duurzame energie en energiebesparing een bijdrage worden geleverd aan de transitie naar een volledig duurzaam energiesysteem. Uiterlijk 2050 moet dit in Nederland zijn gerealiseerd. Klimaatbewust inkopen kan op verschillende manieren. In de eerste plaats door leveranciers uit te dagen tot een professionele sturing op CO₂-reductie in het eigen bedrijf. Een andere manier is producten en diensten uit te vragen met een lagere belasting van het klimaat dankzij bijvoorbeeld energiezuinigheid, slimmere logistiek, minder reizen of slimmer materiaalgebruik.

De CO₂-Prestatieladder is een CO₂-managementsysteem dat bestaat uit 5 niveaus. Tot en met niveau 3 maakt een organisatie werk van de uitstoot van de eigen organisatie (en alle projecten). Vanaf niveau 4 en 5 wordt ook werk gemaakt van de CO₂-uitstoot van de keten en sector. In onderstaande tabel zijn de niveaus (ook wel aangeduid als 'trede') uiteengezet.

	Verplichting	Toelichting
High impact (binnen eigen sector / in keten)	Trede 4 en 5	Trede 4 en 5 vragen investeringen van gecertificeerde bedrijven (tijd en geld). Weinig partijen beschikken nog over een certificaat op dit niveau.
Middle impact (eigen organisatie)	Trede 3	Trede 3 is met een redelijke inspanning binnen 1 jaar te bereiken. Dit is het niveau waarop de meeste bedrijven instappen.
Low impact (eigen organisatie)	Trede 1 en 2	Trede 1 en 2 vragen slechts beperkte investeringen en zijn dus ook voor nieuw toetredende bedrijven goed haalbaar.

Voorbeeld Rijkswaterstaat: <https://www.rijkswaterstaat.nl/zakelijk/zakendoen-met-rijkswaterstaat/inkoopbeleid/duurzaam-inkopen/duurzaamheid-bij-contracten-en-aanbestedingen/co2-prestatieladder.aspx>

Toepassing in inkooptrajecten:

- De CO2 prestatieladder van de aanbieder:
  - Gevraagd wordt naar een CO₂-bewust certificaat. Middels dit certificaat toont de aanbieder aan dat het gehele bedrijf CO₂-bewust handelt, ook in de projecten die het uitvoert, waarbij de niveaus van het certificaat gekoppeld zijn aan een minimumeis of een gunningscriterium.
  - specifiek op projectniveau toont de aanbieder aan dat het voor het desbetreffende project voldoet aan het ambitieniveau wat voor het project is bepaald.
- Het door de producten en diensten die men levert bijdragen aan de verduurzaming van de bedrijfsvoering van de TU/e door bijvoorbeeld CO₂ reductie, energiebesparing, minder vervoersbewegingen etc.

Breeam, EPC en integrale kwaliteitscriteria bij bouwprojecten

Breeam is een instrument om integraal de duurzaamheid van nieuwe gebouwen, bestaande gebouwen en sloopprojecten te meten en te beoordelen. Doelstellingen van BREEAM zijn:

- Voorzien in markerkenning van gebouwen met lage milieu-impact.
- Ervoor zorgen dat best practices in gebouwen worden geïncorporeerd.
- Het zetten van standaards en het stellen van criteria die uitstijgen boven de wettelijke vereisten, en de markt ertoe uitdagen innovatieve oplossingen te leveren die de duurzaamheidsprestaties van gebouwen optimaliseren.
- Het vergroten van het bewustzijn van eigenaren, gebruikers, ontwikkelaars en beheerders ten aanzien van de voordelen van gebouwen met een beperkte milieu-impact

Er zijn objectieve criteria geformuleerd om de duurzame prestaties te meten. Deze criteria hebben betrekking op diverse onderwerpen, gegroepeerd in een aantal categorieën. Er zijn diverse Breeam kwalificaties, lopend van de kwalificatie Pass tot de kwalificatie Breeam-Outstanding.

De Energie Prestatie Coëfficiënt (**EPC**) is de maat voor energiezuinigheid van een gebouw.

Dienst Huisvesting van de TU/e heeft een aantal integrale kwaliteitscriteria geformuleerd welke zijn opgenomen in het document Integrale Kwaliteit (zie bijlage).

Toepassing in inkooptrajecten:

- Elk bouwproject (zowel grote als kleine projecten) wordt vooraf door de adviseurs duurzaamheid van Dienst Huisvesting getoetst op basis van Integrale Kwaliteitscriteria, waarin ook duurzaamheid is opgenomen.
- Elk gebouw moet worden opgetild naar label C, uit te voeren bouwprojecten moeten hieraan bijdragen. Voor elk gebouw is reeds bekend wat gedaan moet worden om te voldoen aan label C.
- Bij de grote bouwprojecten streven naar Breeam excellent (gebouw Gemini) of Breeam outstanding (gebouw Atlas).
- Een EPC-waarde 40% onder Bouwbesluit is het minimum wat bereikt moet worden bij nieuwbouw.

Innovatiegericht inkopen

Met innovatiegericht inkopen wordt beoogd het stimuleren van de markt om innovatieve, duurzame oplossingen te ontwikkelen en te leveren, waarmee maatschappelijke vragen kunnen worden opgelost en publieke taken beter kunnen worden uitgevoerd. De essentie van

innovatiegericht inkopen is de dialoog met de markt zodat ideeën van het bedrijfsleven worden mee genomen. Zo'n dialoog gaat verder dan het verkennen van de stand van de techniek of het voorleggen van een probleem. Het omvat ook het versterken van de keten in het bedrijfsleven via samenwerking, het stimuleren van onderzoek en ontwikkeling en in een later stadium consortiumvorming. Innovatiegericht inkopen omvat naast het aanbestedingstraject dan ook andere trajecten die nodig zijn voor een succesvolle inkoop van innovaties. Dit strekt van strategisch beleid tot en met de implementatie en herhaald inkopen van innovaties. Dit vraagt om vroeg beginnen met het formuleren van de vraag, inzicht in markttuitdagingen en het consulteren van de markt.

Toepassing in inkooptrajecten:

- Dialoog met de markt (door budgethouder en inkoper samen) liefst ver voor het aanbestedingstraject.
- Aanbesteden op basis van een visie met aandacht voor duurzame oplossingen.

3.1.3 Checklist Profit

Met het aandachtsgebied profit wordt bedoeld dat in de gehele keten sprake is van een eerlijke beloning voor geleverde prestaties en acceptabele sociale voorwaarden. Hierbij is het voor een individuele organisatie vaak moeilijk om invloed te hebben en checks te kunnen uitvoeren. De TU/e moet hier aansluiting zoeken bij andere organisaties.

Internationale Sociale Voorwaarden

De Internationale Sociale Voorwaarden (ISV) zijn gebaseerd op de fundamentele arbeidsnormen van de ILO4 en relevante mensenrechtenverdragen. Daaronder valt onder andere vrijheid van vakvereniging en recht op collectief onderhandelen, afschaffing van dwangarbeid en slavernij, effectieve afschaffing van kinderarbeid en vrijwaring van discriminatie op het werk en in beroep. Het is de bedoeling dat voor producten met een internationale productieketen, inzichtelijk wordt welke risico's op arbeids- en mensenrechtenschendingen er zijn in de keten en dat ingezet wordt op het voorkomen van deze risico's. In 2014 heeft het kabinet besloten de ISV meer in lijn te brengen met de OESO5 richtlijnen voor multinationale ondernemingen, aangezien van Nederlandse internationaal opererende bedrijven wordt verwacht dat zij invulling geven aan deze OESO richtlijnen. Dit betekent dat zij zich bewust dienen te zijn van hun potentiële negatieve effecten in de wereld, rechtstreeks en via hun keten van toeleveranciers en afnemers. Bedrijven hebben hierbij een verantwoordelijkheid om risico's (op bijvoorbeeld mensenrechtenschendingen of slechte arbeidsomstandigheden) in kaart te brengen, alert te zijn op signalen van stakeholders en de invloed die zij hebben om de situatie te verbeteren aan te wenden: het zogenoemde 'due diligence' principe. Inkoop is één van de manieren om bedrijven te stimuleren deze verantwoordelijkheid op te pakken.

Toepassing in inkooptrajecten:

- Het uitvragen hoe de leverancier invulling geeft aan ISV of het vragen naar een 'due diligence' rapport. Hierbij moet opgemerkt worden dat veel leveranciers nog geen due diligence rapportage klaar zullen hebben liggen. In dat geval is het belangrijk duidelijk te maken wat van de leverancier wordt verwacht en afspraken te maken over de stappen die de leverancier gaat zetten om tot de rapportage te komen.
- Het daar waar van toepassing uitvragen van keurmerken die eerlijke handel voorstaan, zoals Fairtrade of Rainforest Alliance.

3.2 Stap 2: Draagvlak en goedkeuring

De bepaalde speerpunten voor de komende periode worden door de Regiegroep Duurzaamheid en Inkoop toegelicht aan de Stuurgroep Duurzaamheid. De Stuurgroep Duurzaamheid stelt de speerpunten en te nemen acties vast.

3.3 Stap 3: Invulling en uitvoering inkooptrajecten

De speerpunten worden door de inkoper en de betreffende projectleider/budgethouder, waar nodig ondersteund door een duurzaamheidsadviseur, uitgewerkt in een invulling per inkooptraject. Concreet betekent dit dat per inkooptraject de minimumeisen, selectie- en gunningscriteria op het gebied van MVI worden vastgesteld. Hierbij wordt weer gebruik gemaakt van de checklists People, Planet en Profit. Waar nodig wordt een marktorientatie uitgevoerd, zodat voldoende rekening gehouden wordt met de mogelijkheden van de markt. Vervolgens worden de inkooptrajecten uitgevoerd.

3.4 Stap 4: Evaluatie en monitoring

De resultaten van de uitgevoerde inkooptrajecten worden geëvalueerd en teruggekoppeld aan de Stuurgroep Duurzaamheid. Op basis van deze resultaten kunnen verbeterlagen gemaakt worden in de toekomst.

Daarnaast is het van groot belang de gemaakte afspraken op het gebied van MVI te monitoren tijdens de contractperiode. Vaak zal een groeiplan voor de toekomst zijn afgesproken. Om te bereiken dat dit plan ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd en resultaten worden bereikt is het van belang dat de contractmanager actief in dialoog gaat met de leverancier over MVO en hierbij controleert en stuurt op de duurzaamheidsprestaties van de leverancier.

Bijlage: Onderliggende documentatie

Hieronder zijn de beleidsdocumenten met betrekking tot duurzaamheid weergegeven:

- Dienst Huisvesting (2009). *Strategisch Plan Campus 2020*. Eindhoven: Technische Universiteit Eindhoven.
- Dienst Huisvesting (2016). *Energy Efficiency Plan 2017-2020*. Eindhoven: Technische Universiteit Eindhoven.
- Dienst Interne Zaken (2012). *Plan van Aanpak Duurzame Bedrijfsvoering*. Kenmerk DIZ 2014/1422401. Eindhoven: Technische Universiteit Eindhoven.
- GO Green Office (2017). *Jaarplan GO Green Office 2017-2018*. Eindhoven: Technische Universiteit Eindhoven.
- Stichting Urgenda (2012). *Naar de City of Tomorrow – Practice what you teach op de Technische Universiteit Eindhoven*. Eindhoven: Technische Universiteit Eindhoven.
- Werkgroep Mobiliteit (2014). *Mobiliteitsplan TU/e*. Kenmerk DIZ 2014/1506313. Eindhoven: Technische Universiteit Eindhoven.
- Integrale Kwaliteit Dienst Huisvesting (2017).

Bijlage: Speerpunten 2018

In 2018-2019 staan onder meer onderstaande inkoopprojecten op stapel, waarvoor een impactanalyse zal worden uitgevoerd en speerpunten zullen worden vastgesteld.

- Renovatie gebouw Gemini
- Renovatie gebouw LaPlace
- Renovatie gebouw Impuls
- Diverse middelgrote bouwprojecten (HOPS, Zel)
- Terreininrichting
- Terreinonderhoud
- Elektrotechnisch onderhoud
- Aardgas
- Schoonmaak
- Receptiediensten
- Notebooks en computerwerkplekken